

חוקה בהסכמה?!

עניין החוקה הוא נושא כלל ישראלי חשוב ומרכזי מעין כמוהו, והיחס אליו צריך להיות מוכרע על ידי גדולי ישראל. אבל בדיני נפשות מתחילים מן הצד, וברצוני להעיר את הערותיי לנושא. אתחיל בעניין הפחות עקרוני אבל החשוב מאוד. אפילו אילו זכינו להצעה של חוקה המתאימה פחות או יותר לרצוננו, גם אז הייתי מהסס אם לקבל אותה. והטעם: פרשנות החוקה נתונה בידי בית המשפט העליון, והפרשנות החד צדדית שלו המוכרת לנו מבטיחה מראש שהכול יתעוות על ידי האקטיביזם השיפוטי המושך תמיד לכוון שבו ה"דמוקרטיה" מנצחת את ה"יהודית".

א. "היינו כחולמים"

ומכאן לעיקר: קראתי את הצעת החוקה אנשי המכון הישראלי לדמוקרטיה. במבוא להצעתם הם מסבירים את הצורך בחוקה בעת הזאת. הנקודה המאחדת אותם היא הטענה, שכדי להקטין את המתחים ואת הקיטוב בעם חייבים הכול לוותר על חלומותיהם, ולהגדיר בדרך של פשרה כואבת מסגרת מוסכמת, שתתחם את האזור שבו יתמקמו חילוקי הדעות שבציבור, ושכל מה שמחוץ לאזור הזה יימצא מעבר למה שאפשר יהיה בכלל להיאבק עליו. לטענתם, כך כל אחד יקבל פחות ממה שרצה, אבל יקבל הרבה יותר ממה שיש לו עכשיו.

תגובתי היא, שמי שמוכן לוותר על החלום, אות הוא שבאמת לא חלם מעולם!

הליברליים שבין הכותבים רואים את המדינה, בעיקרון, כמסגרת בלבד, האמורה לעזור לפרט לחיות את חייו הפרטיים כרצונו באופן המרבי. בתור שכזאת, היא אמורה להתערב כמה שפחות במעשי הפרט – שהוא הוא החשוב באמת. על כן, לליברלי יש חלומות לגבי חייו הפרטיים. אבל המדינה, שאינה אלא מסגרת – אין לגביה "חלום" אמיתי!

אילו היינו נמצאים באוגנדה – אולי גם לנו לא היה חלום על איך צריכה להראות חוקת אוגנדה. היינו אומרים, שהימצאותנו שם היא זמנית, ולכן כל ענייננו הוא לארגן את ההווה המעשי שלנו בדרכים הטובות ביותר. לכן, את חילוקי הדעות שלנו עם ציבורים אחרים היינו מנהלים באמצעות פשרות והסכמות מקובלות. כי חלומנו יתגשם רק בארץ ישראל, ורק בה נבנה את המדינה שהיא יסוד כסא ה' בעולם. הציבור החרדי – ביחס לעניין שלפנינו, הרי הוא כמי שחי באמת באוגנדה. כי ממדינת ישראל אין לו שום ציפיות חלומיות. יש לו חלום, כמובן – ביאת המשיח. אבל אצלו החלום הזה מנותק לגמרי מההקשר ההיסטורי. הוא אמור להתגשם באופן ניסי לגמרי, לא באמצעות מדינת ישראל, אלא למרות מציאותה. מדינת ישראל בעיניו היא רק מציאות של הווה, שחייבים לשרוד בתוכו. על כן, הוא באופן עקרוני יכול להתפשר על חוקה.

עם זה, בוודאי יש גם לציבור הזה סיבות מעשיות טובות מדוע לא להסכים לה.

אבל אנחנו, למדנו את תורת "קימעא קימעא", ואנחנו מאמינים שביאת המשיח מגיעה מתוך ההקשר ההיסטורי. בעינינו מדינת ישראל הנוכחית היא יסוד כסא ה' בעולם! אם נסכים לחוקה הדומה לזו שהוצעה על ידי המכון לדמוקרטיה, אפילו בתוספת תיקונים קטנים, הרי אנו כחותמים שאנחנו מצפים להרס מדינת ישראל!

כי מדינה עם חוקה כזאת שהוצעה, איננה יכולה להיות יסוד כסא ה' בעולם!

ולשנות את החוקה הזאת אפשר רק על ידי שמונים חברי כנסת! לזה לא נוכל להגיע אפילו אם כמעט כל עם ישראל יחזרו בתשובה שלמה!

ב. חוקת המכון לדמוקרטיה וחוקה מתוקנת

החוקה המוצעת נוצרה על ידי אנשים שאין להם מושג מהם האידיאלים הנצחיים של עם ישראל. ב"אני מאמין" של אחד מיוצריה, הוא מצטט בהערכה את דברי יוסי ביילין, שחשוב לו לחיות במדינת ישראל דווקא, מפני שזאת המדינה היחידה בעולם שחוגגים בה את ל"ג בעומר!!!

החוקה המוצעת מקבעת את הזיוף של גויים הנחשבים ליהודים!

החוקה המוצעת אומרת באחד מסעיפיה – ודומה שכל דחיפותה של החוקה לא באה אלא למען הסעיף הזה – שמותר לחקוק חוקים בעלי אופי לאומי או תרבותי, אבל אסור לחקוק חוקים בעלי אופי דתי, בלי להבין כלל שאצל עם ישראל ההבחנה הזאת היא אבסורדית ממש.

שלא לדבר על היחס שבין "יהודית" לבין "דמוקרטיה", שהוא משובש לחלוטין.

יאמר האומר, שהכתוב לעיל אינו סיבה להתנגד לחוקה בעיקרון, אלא רק להצעת החוקה של "המכון לדמוקרטיה", ואפשר לפעול למען חוקה אחרת לגמרי. אבל בתוך עמנו אנחנו יושבים, ואנחנו יודעים שאם בעת הזאת תתקבל בכנסת חוקה, היא תהיה דומה מאוד להצעת המכון לדמוקרטיה. בנושאים המהותיים – היחס בין דת למדינה, היחס בין "יהודי" ל"דמוקרטי" וכיוצא באלה – דעת רוב חברי הכנסת דומה למה שמובא בהצעת המכון לדמוקרטיה¹. אין סיכוי לשנות שום דבר מהותי בחוקה הזאת.

על כן לדעתי, צריכה לצאת מחאה גדולה מצד כל הציבור הדתי נגד החוקה המוצעת. עלינו לומר בעדינות פה אחד: אחינו היקרים, אתם לא נורמאליים! אינכם יודעים מיהו יהודי, ואינכם יודעים מהו יהודי, ואתם מתיימרים לקבוע חוקה למדינת היהודים, חוקה שתחייב את כולנו לדורי דורות! לא הגזמתם?
חוקה שתישלל על ידי כל הציבור הדתי, תהיה חוקה ללא הסכמה, ולא תהיה לה לגיטימציה מוסרית!

¹ אוסיף עוד הערה "גזענית". עצם העובדה, שגם הערבים ישתתפו בדיונים ובהחלטות על החוקה שתקבע ותגדיר את מהותה של מדינת ישראל – וזה כמדומה דבר מובן מאליו בעת הזאת – זו כשלעצמה כבר עושה שיבוש אדיר ביחס שבין "יהודי" ל"דמוקרטי"! כי למיטב הבנתי, המדינה הזאת יסודה הוא היותה מדינה יהודית. חזרנו הביתה, ואנחנו, היהודים בעלי המדינה, החלטנו ברצוננו לבנות מדינה דמוקרטית. כשעולה על הפרק השאלה עד כמה תהיה המדינה הזאת דמוקרטית – היא צריכה להיות מוכרעת על ידינו בלבד! בהצבעת הערבים על החוקה, כבר כאילו "החלטנו", שלעולם ה"דמוקרטיה" מנצחת את ה"יהודית"!